

Slik bygger vi

robuste og inkluderende idrettsklubber

BETONRST
HEIRE

U.M.K.
Buss & reisebyrå

LEROY
SERIEN

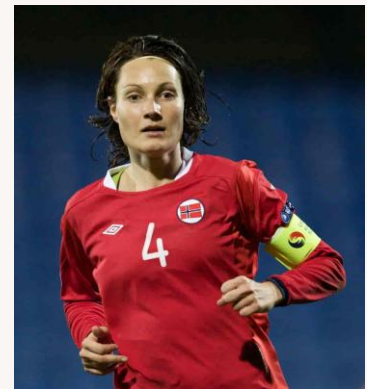
16:00

hummel

Lakselagens Sportsklub

ER BK

Pappåtrenerne

Meninger

Voksne som vil satse hardt og tidlig, splitter barneidretten

Utviklingen kan lede til et separat elitesport for barn, et spor som truer den norske idrettsmodellen.

Kronikk
Eirik Olestad
Barne trener og skaper av podkastene Papparene

Voksne lager ettelag av ni- og tårlager. Samtidig blomstrer markedet for privatrenere og akademier som lover raskere vei til toppen fra stadig lavere alder. Kartleggingen av talenter og jakten på neste gullkantede eksport til internasjonalt fotball begynner i barneskolealder. Mye av dette skjer innenfor rammen av den tradisjonelle barneidretten, i helt vanlige breddeklubber. Anekdotiske skrekkeeksempler er lette å finne, fra Kristiansand via Siggeud til Alta. Men mest av all ser vi en tydelig trend vi skal ta på stort alvor: at noen få voksne med voksdømme ambisjoner fritt får adgang for de mange. Det kan vi ikke lengre akseptere.

Gruppelærer under press
Jeg har ti års erfaring som trener i barne- og ungdomsidretten og har drevet podkasten Papparene, der jeg har fått snakke med utøvere, trenere og forskere fra aller øverste internasjonale nivå. Vårt fokus i podden er at mange av kjernedeltakerne som norsk idrett er tufft på, er under kraftig press. Allsidighet, lek og tilgjengelighet erstattes av selektering, spinning og høyere resultatlag. Til tross for at den norske modellen er internasjonalt beundret fordi den både skaper enorm deltagelse blant barn og

produserer verdensjennere på løpende bånd, prøver ambisiøse krefter å endre idretten fra grasrota og oppover. Debatten i vår Facebook-gruppe for foreldretrenere (med 600 medlemmer) om disse temaene har spisset seg til de siste årene. Etter å ha fulgt og deltatt i dette ordskiftet frykter jeg at en fraktbar samsesistens mellom de få ambisiøse og alle andre blir umulig. Som i et skranke-østeskap kan partene i praksis ende opp med å leve hver for seg dersom utviklingen ikke snur.

De superambisiøse tar mer plass
Hvordan høvstet vi her? Utviklingen kan ha høstet fra de tradisjonelle idrettsklubbene, som lenge har idealt om at bredde og elite kan leve side om side. Til tross for at den store majoriteten av voksne som er involvert i barneidrett har samme holdninger og verdier, er det en liten gruppe av de superambisiøse som får prospekt stadig mer av utviklingen. De snakker høyere, tar mer plass og agerer nå mer åpenlyst enn før på tvers av verdier norsk idrett er tufft på.

Et slikt destruktivt press skal klubbene stå imot. Når noen vil topppe laget og dyrke enerne tidlig, bunde klubbens kultur og regelverk sette foten ned. Det blir stadig vanskeligere. Mange opplever at idretten blir en arena for barn som nærer best og foreldre som vil mest.

Fra «flest mulig» til «pay to play»
Samtidig er barn blitt en del av idrettsøkonomien. Akademier rekrutterer ned i barneskolealder og kapitaliserer på foreldrenes profittrommer. Forskere og eksperter advarer om et klasseskille der lønneklubbene angjer livens som får være med. Tilhørighet i klubb og nærmiljø utfordres av en tiltagende shoppingmentalitet

En liten gruppe av de superambisiøse får prospekt stadig mer av utviklingen. De snakker høyere, tar mer plass og agerer nå mer åpenlyst enn før på tvers av verdier norsk idrett er tufft på, skriver kronikkforfatteren. Foto: Terje Pedersen, NTB

blant unge utøvere. En fersk undersøkelse dokumenterer en kraftig vekst i spillerevangelisme blant barn og unge i Oslo-fotballen fra 2009 til 2023, og at overgangen skjer i stadig yngre alder (Øjvind mfl., 2024). Studien peker på økt profesjonalisering, sterkere økonomiske incentiver og fremveksten av private akademier som viktigste drivere. Dette utfordrer selv idealt om «flest mulig, lengst mulig», som har vært norsk idrettspolitikk i snart 40 år.

Internasjonalt ser vi hvor det ender når lønneklubben får styre. I USA er «pay to play» blitt normalen. «Pay to play» er en idrettsmodell der deltagelse og tilgang til de beste lagene kjøpes gjennom høye egenandeler. En viktig del av dette er såkalte «travel teams», ettelag som opererer utenfor det lokale skole- eller breddeopplegget, gjerne private. Disse lagene reiser til turneringer og kamper på tvers av byer og

regioner, og ofte nasjonal. Når kostnadsdokumenterer en kraftig vekst i spillerevangelisme blant barn og unge i Oslo-fotballen fra 2009 til 2023, og at overgangen skjer i stadig yngre alder (Øjvind mfl., 2024).

Studien peker på økt profesjonalisering, sterkere økonomiske incentiver og fremveksten av private akademier som viktigste drivere. Dette utfordrer selv idealt om «flest mulig, lengst mulig», som har vært norsk idrettspolitikk i snart 40 år.

Internasjonalt ser vi hvor det ender når lønneklubben får styre. I USA er «pay to play» blitt normalen. «Pay to play» er en idrettsmodell der deltagelse og tilgang til de beste lagene kjøpes gjennom høye egenandeler. En viktig del av dette er såkalte «travel teams», ettelag som opererer utenfor det lokale skole- eller breddeopplegget, gjerne private. Disse lagene reiser til turneringer og kamper på tvers av byer og

Informasjon
Aftenpostens debattredaksjon
Debatredaktør: Erik Tønnes
Adresse: Aftenposten, Debatt,
Boks 1178, 0107 Oslo

Kronikker/debattnlegg på nett
E.post: kronikk@aftenposten.no
Aftenposten returnerer ikke artikler som blir sendt på papir.

Kronikk
E.post: kronikk@aftenposten.no
Kronikk: maks 6000 tegn inkl. mellomrom. Legg ved portrettfoto.

Debutt
E.post: debatt@aftenposten.no
Hovedinnlegg: 3000 tegn inkl. mellomrom. Legg ved portrettfoto. Kortinnlegg: 400-1500 tegn.

Meninger

Hvem skal byen være til for?

150 år er Oslos åpne rusmiljø blitt jaget fra sted til sted når byen skal utvikles. Nå skjer det igjen - mens eiendomsbransjen feirer seg selv.

Debutt
Simen Formo Høy
Reskour, «Oslospillet»-E2-sted i nærvee

Denne uken innstar Oslo Urban Week (OUW) Grønland og Vaterland. Bransjen skal feire seg selv og diskutere sin visjon for området.

I sommer registrerte jeg «Oslospillet» i Vaterlandsparken sammen med og omgitt av Oslos åpne rusmiljø. Forestillingen handler om hvordan rusmiljøet i 50 år er blitt jaget rundt i Oslo. I dag befinner det seg i stor grad i dette området, som ofte omtales som skittent og trygt.

Stygge eksempler
I debatten om Grønland og Vaterland pekes rusmiljøet ofte ut som problemet. Å jage det bort igjen vil bare gjenta et feltegrep som hverken hjelper byen eller folk med rusproblemer.

Historien er full av stygge eksempler på slike feltegrep. På Plata ble det for eksempel i 2002 malt en hvit strek som skilte mellom rusavhengige på den ene siden og «vanlige folk» på den andre. Nå gjentar historien seg. De siste månedene medder rusmiljøet om økende politiskjøner, og byrådslederen har flere ganger sagt at Vaterland/Grønland trenger flere «vanlige folk».

Men rusmiljøet er også vanlige folk. Det erfarer jeg gjennom arbeidet med «Oslospillet». De involverte ønsket bare å bli behandlet som andre - med respekt.

Hvor skal de ta veien?
Når eiendomsbransjen nå feires under Nylandsbrua, er det ikke plass til dem som allerede oppholder seg der. Jeg ser i hvert fall ikke for meg kombinasjonen av en åpen russene og intellektuelle samtaler om byutvikling. Men hvor skal de ta veien?

I forrige uke fikk OUW 400.000 kr fra kommunen i byforstilsbud. OUW kaller seg en «Gave til Grønlands», men gaven skal altså betales av skattebetalerne selv. Ser ikke eiendomsbransjen sin rolle i gentrificeringen?

Flere fra OUW troppet opp på «Oslospillet» som heilagene, men det virket ikke som at de forsto at forestillingen kritiserer nettopp dem som har påvirkningsmakt i byutviklingen.

Og når OUW har et arrangement kalt «Negronitalk», der mennesker med malt skal drikke seg fulle og ha en «ekte samtale», blir det nærmest en parodi på en elitesfest.

Får skylden
I gentrificeringen er rusmiljøet første taper. De får skylden for uttrykke nabo-lag, som vi nylig har sett på Hammersborg og i Vitegata. Skal man løse rusavhengighet, trengs en ny sosial- og ruspolitikk. Å jage folk vekk løser ingenting. Man må møte folk der de er, med åpenhet og respekt.

Under arbeidet med «Oslospillet» var vi omgitt av folk i aktiv rus og ungdom i krimmiljø. Først var de skeptiske, men gjennom å snakke rolig og hyggelig med folk fikk vi gradvis tillit fra en gruppe som har mistet nesten all tillit til stor-samfunnet.

Under en av forestillingene, mens skuespillerne whet en politbil, kom jeg i prat med en av ungdommene under Nylandsbrua. Han lo og spurte når det var audison til neste speid.

Å bli møtt med respekt skaper tillit. Den tilliten har OUW ikke gjort seg fortjent til. Når eiendomsbransjen nå lager «folkefest», håper jeg jeg merker seg hvem som ikke er invitert.

I gentrificeringen er rusmiljøet første taper

Bilde fra «Oslospillet», som handler om hvordan rusmiljøet i 50 år er blitt jaget rundt i Oslo. Foto: Paal Ritter Schjerve/Siftelsen Erik

Slik kan skillemissen se ut
En renyetvylt elitesetting for barn er ikke bærekraftig. Breddeidretten vil derimot kunne blomstre på egen hånd uten de superambisiøse, med et revidert mandat om å revidere lave kornting, frivillighet, lek, variasjon og rom for dem som vil kombinere idrett med andre interesser.

Foreldre som velger elite- og satsmiljøer, vil på sin side måtte definere egne rammer for talentutvikling, økonomi og rekruttering og må, i motsetning til i dag, ta fullt ansvar for konsekvensene av sitt valg.

Når ettelag og utøvere kan møte like-sinnede, oppstår helt andre realiteter enn når slike satsinger snikammerer innenfor breddens rammer. Foreldre som velger elitesport for sine barn, vil også velge et eget sett spilleregler: mer reising, mer spesialisering, mer testing og en tydeligere seleksjon.

Det er et tufft valg å ha på vegne av et barn. Når vi vet at under 1 prosent av dem som begynner med idrett, når toppen, er hard satsing i barneidretten et såkalt lotteri. Likevel virker dette valget nærliggende for stadig flere.

Flertallet bør bli hos leken
Hvem får barna i denne skillemissen? Svaret bør være opplagt: Flertallet bør

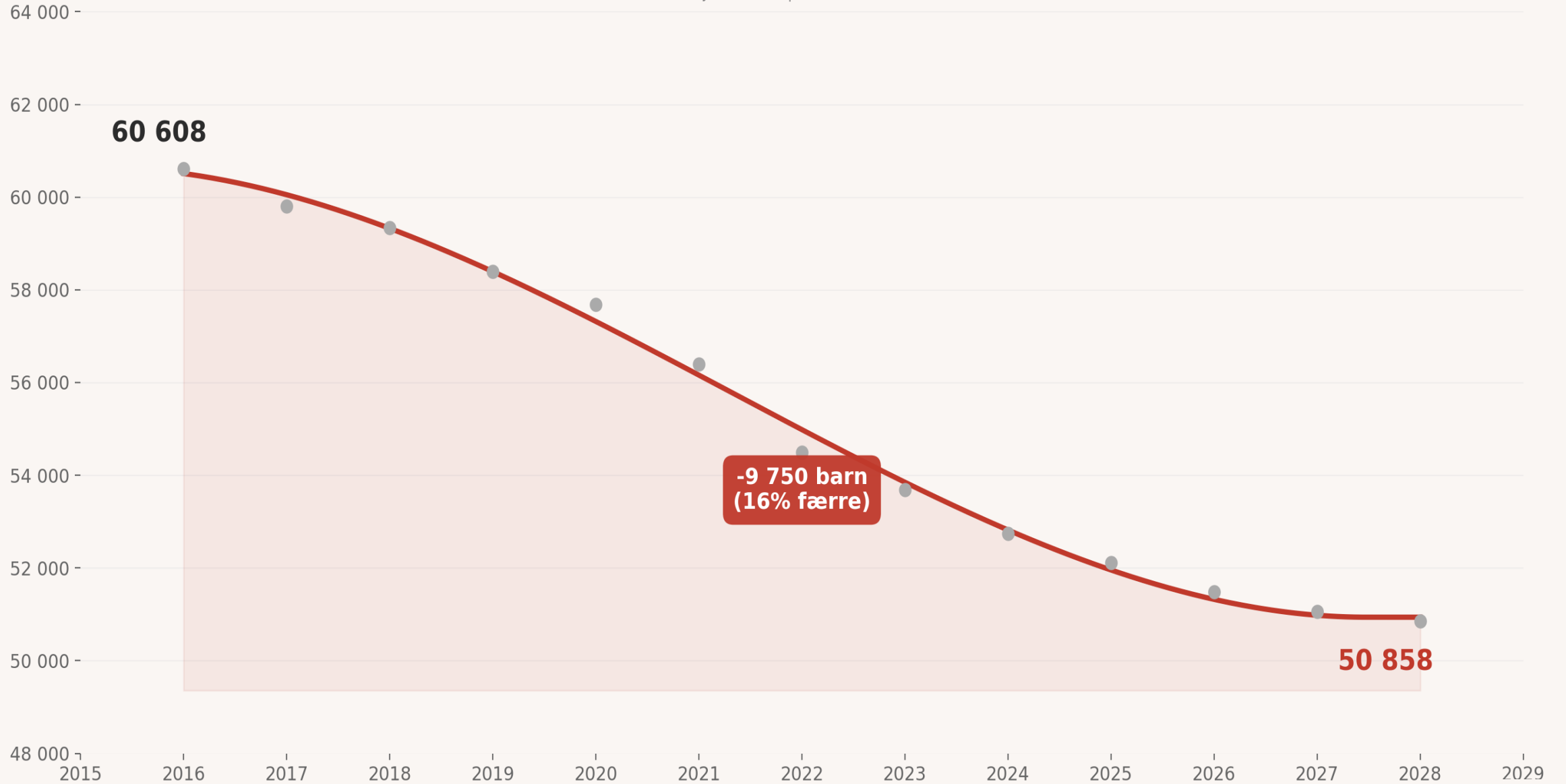
bli hos leken, nærmiljøet og fellesskapet så lenge som mulig.

Vi snakker om en av samfunnets viktigste oppvekstarenaer, der vi rustet mennesker for et liv med god helse og sosial kompetanse. Den norske idrettsmodellen er i verdensklasse når det gjelder å skape positive effekter. Den kan fortsatt være en internasjonal suksesshistorie, men da må vi slutte å late som om elite og bredde drar i samme retning. Forstå da kan vi redde kjærligheten til idretten - for flest mulig, lengst mulig.

Når vi vet at under 1 prosent av dem som begynner med idrett, når toppen, er hard satsing i barneidretten et såkalt lotteri

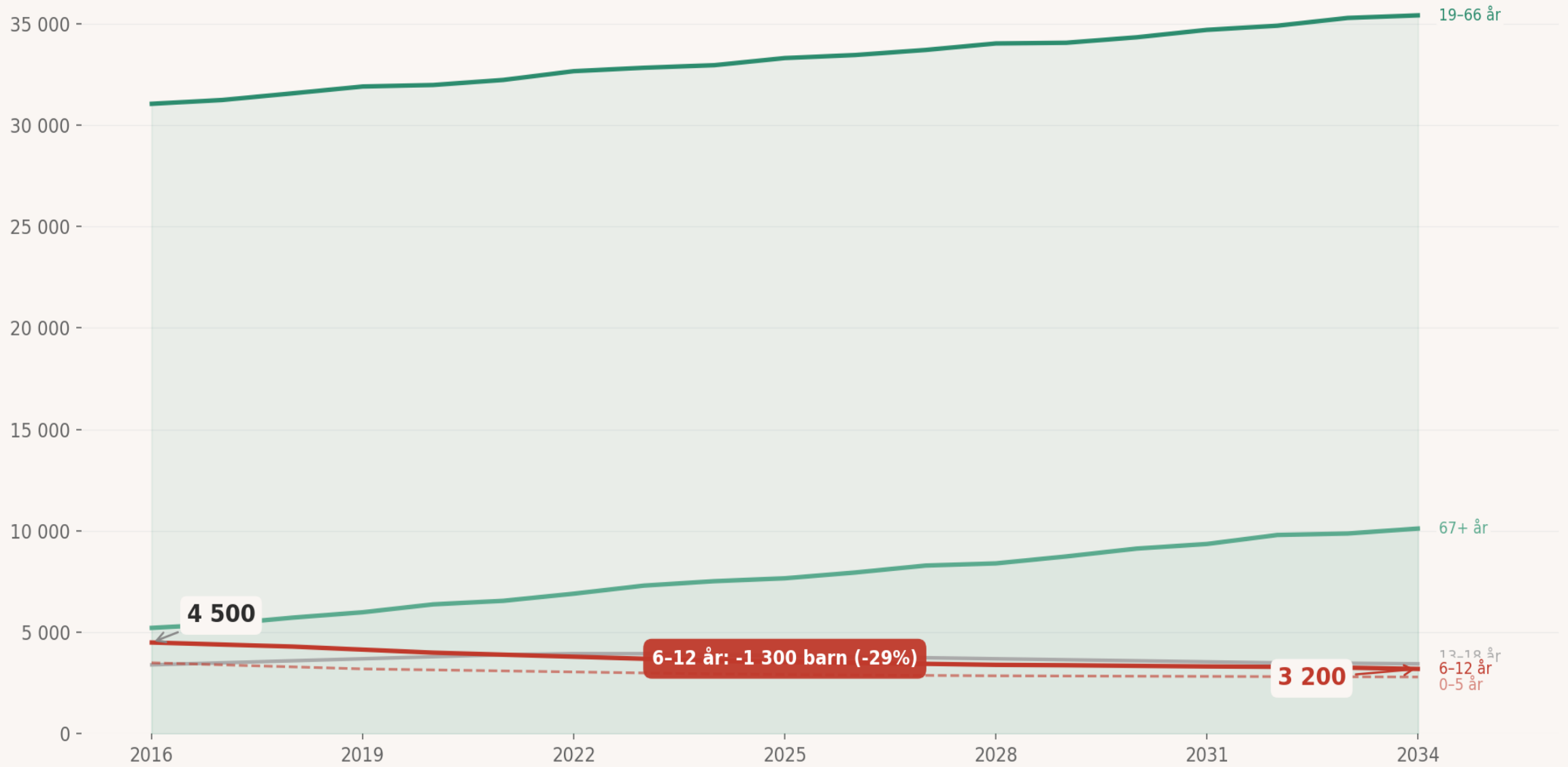
Antall nye 6-åringer i norsk idrett

Fødselstall fra SSB forskjøvet 6 år | 2016 = født 2010, 2028 = født 2022

Befolkningsutvikling bydel Nordstrand

Bydelen vokser — men barna i idrettsalder blir færre | Kilde: SSB / Oslo kommune

1 av 3

foreldre har tatt barn ut av idrett eller unngått idretter **på grunn av kostnad**

2,8 mrd

kroner årlig — familiers **totalkostnad** for barneidrett

60%

av foreldre mener barneidretten er **for dyr**

DIAGNOSE

Verden rundt idretten endrer seg raskere enn idretten selv. Demografien snur, kostnadene øker, spesialiseringen truer allsidighet og lek. **Samtidig er klubbene organisert som om ingenting har endret seg** — bygget for en begrenset del av befolkningen, styrt av årgangene, med frivillighetsmodeller fra en annen tid. **Resultatet er at norsk idrett er i ferd med å miste det som gjør den unik: at nesten alle er med.**

Klubbene som tar grep nå, har et stort mulighetsrom. De som ikke gjør det, vil gradvis miste relevans.

PRINSIPP 1

Grunnmur: Klubbene må eie sin kultur og strategi

«Kultur er den verste atferden vi tillater.»

Kultur: Når hver gruppe, hvert lag og hver trener setter sin egen standard, får du ikke én klubb — du får hundre. Kvaliteten blir tilfeldig, identiteten utydelig, og gjennomføringskraften svak. Kultur er ikke noe man har. Det er noe man håndhever.

Strategi: For mange klubber drives fra dag til dag, uten å ha tatt tydelige valg om sitt eget design. *Hvem er vi til for? Hva prioriterer vi? Hva sier vi nei til?* Robuste klubber velger bevisst, prioriterer helhetlig, og tåler å si nei.

Allsidighet og lek er gullstandarden

«Vi ser flere eksempler på separat elitespor for barn. Denne utviklingen truer den norske idrettsmodellen.»

Presset: Spesialiseringen starter i seksårsalderen. 610 nye sær-idrettsklubber på fem år — mot 45 fleridrettsklubber. Lek og allsidighet, det forskningen entydig peker på som riktig vei, taper terreng.

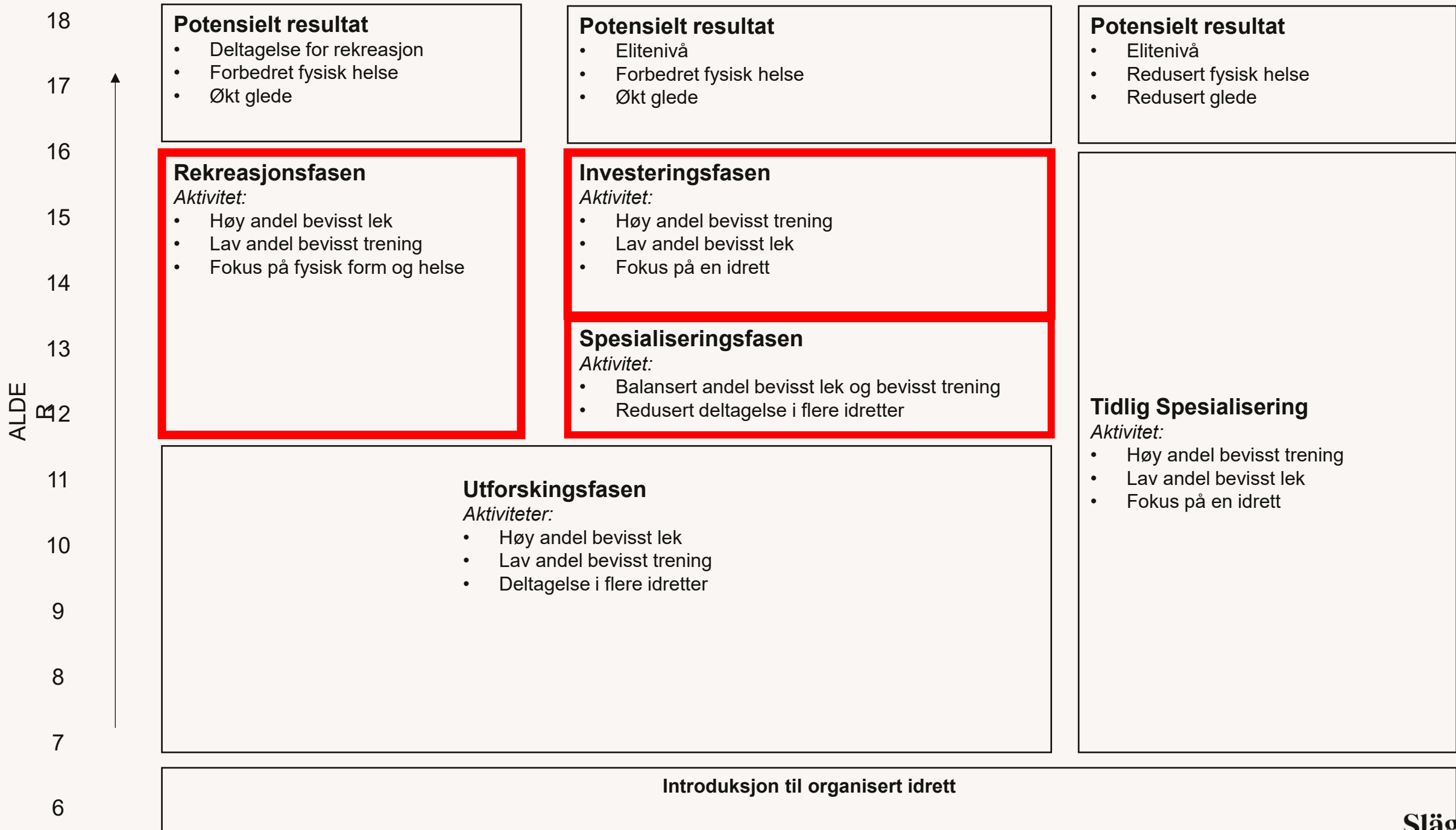
Den gledelige utviklingen: Fleridrettsklubber i Oslo satser nå reelt på allidrett som strategisk inngang. Kjelsås har 18 partier med ventelister. Etterspørselen er enorm — foreldrene vil ha allsidighet og lek. Allidrett er ikke et eksperiment lenger. Det er dokumentert beste praksis for å bygge både bredde og langsiktig tilhørighet.

Dyrk flere spor – utfordre «all in»-logikken

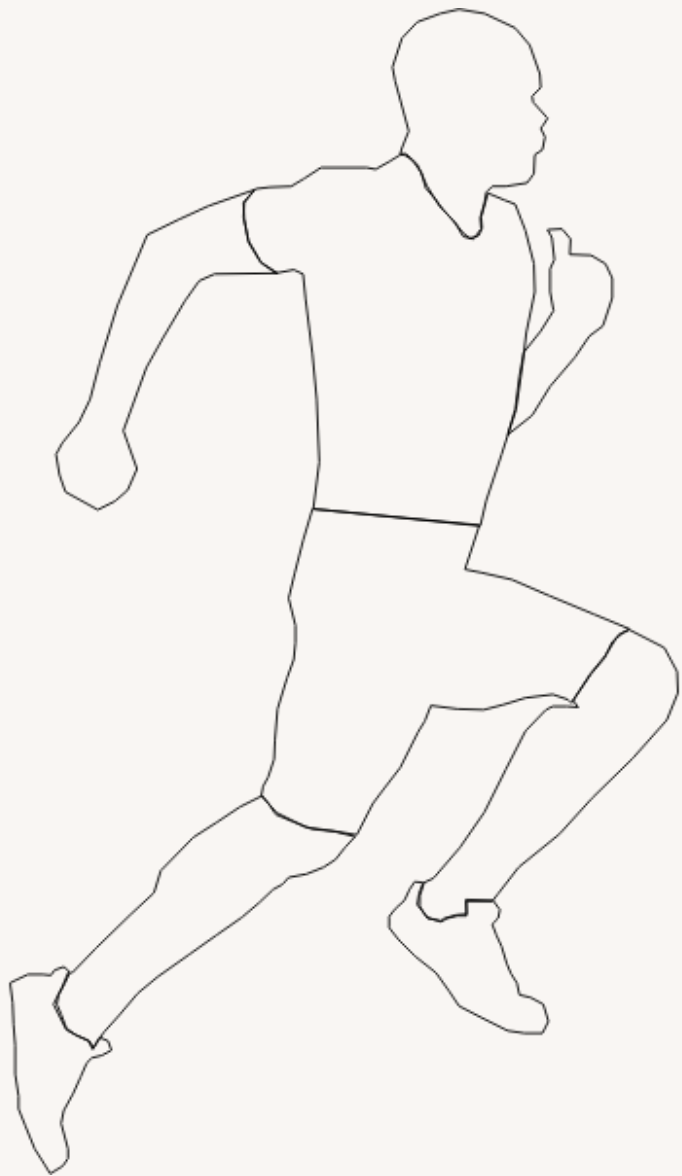
«Vi mister ikke ungdom fordi de mister interessen. Vi mister dem fordi vi krever at de er all-in.»

Frafallet: I en fase der ungdommers liv eksploderer i nye problemstillinger – identitet, kropp, relasjoner – svarer idretten med rigiditet og ultimative krav. Møt opp på alt. Prioritér idretten. Resultatet: Frafall blant ungdom, og jenter rammes hardest.

Rommet: Et tydelig rekreasjonsspor gjennom hele ungdomstiden – der det er greit å kombinere, variere og delta på egne premisser. Nye former for deltakelse er ikke en utvanning av idretten. Det er en strategisk vekstdriver for bredere tilhørighet.

Mål: Positiv ungdomsutvikling

Kompetanse

Tro på seg selv

Tilhørighet

Karakter

Flest mulig, hele livet

«Hvorfor stenger vi for store deler av befolkningen – i en tid med økende ensomhet og fysisk inaktivitet?»

Problemet: Idrettsklubber har utviklet seg til å bli nærmest eksklusivt for barn og ungdom. Vi mister nesten alle inn i voksenlivet, og har svært få aktive over 30. Samtidig vokser utfordringene vi kunne bidratt til å løse: ensomhet, inaktivitet, svekket folkehelse.

Gevinsten: Å få voksne og eldre inn i klubb gir ikke bare nye aktive. De stiller frivillige hender til disposisjon, de styrker økonomien, og de bygger fellesskapet som holder alt sammen.

Mulighetsrommet: Vi kan utnytte anleggene våre på andre tider av døgnet og finne deltakere til nye typer tilbud. Samfunnsutviklingen er et enormt mulighetsrom – men bare for klubber som er offensive og strategiske nok til å gripe det.

Redesign frivilligheten for vår tid

«Klubber som profesjonaliserer bort foreldrene, mister mer enn arbeidskraft. De mister fellesskapet.»

Diagnosen: Frivillighetsmodellen vår er designet for et samfunn som tilhører historien. Når dugnadsånden synker og hverdagen er presset, svarer mange klubber med å profesjonalisere — ansette der foreldre pleide å stille opp. Det løser et kortsiktig problem, men skaper et langsiktig: vi mister eierskapet, tilhørigheten og de frivillige hendene som bærer alt.

Redesignet: Gjør det lett å bidra. Korte oppdrag, fleksible roller, lavere terskel. Én av tre voksne i klubben bør ha en rolle — men rollen må passe livet folk faktisk lever. Foreldre som er involvert, holder barna lengre i idretten. Frivilligheten er ikke bare arbeidskraft — den er limet i fellesskapet.

APROPOS

Vi står midt i en teknologisk transformasjon

Vi i idretten lever av å få maksimalt ut av knappe ressurser. Da må vi være langt framme i å utnytte teknologien som nå kommer. AI vil redusere den administrative byrden dramatisk – regnskap, påmelding, kommunikasjon, planlegging kan forenkles.

Klubbene som griper denne muligheten, vil bruke maksimalt av ressursene sine på det som faktisk betyr noe: aktivitet, fellesskap og inkludering.

HOLMEN IL

REMA 1000

NFe

LUNTE 17

12

7

4

19

mitre

